روزنه

مصطفی تاجزاده در گفت‌وگو با ایسنا:

سال ۹۸ به لیستی شبیه سال ۹۴ رأی نمی‌دهیم

● **ایسنا:** مصطفی تاجزاده، فعال سیاسی، در گفت‌وگوی مفصلی با ایسنا به محورهای مختلفی اشاره کرده است که فساد و انتخابات یکی از محورهای اصلی آن به شمار می‌آید. او گفته است: «از نظر من بزرگ‌ترین خطای رژیم شاه این بود که مبارزه با مخالفان سیاسی را بر مبارزه با فساد و بی‌کفایتی اولویت دادند. همین موضوع باعث شد فساد در کشور سیستماتیک شود، گسترش پیدا کند و تلاش‌های شاه در سال‌های آخر برای مبارزه با آن به جایی نرسد». او همچنین درباره ضرورت رأی اصلاح‌طلبان در سال ۹۴ نیز گفته است: «ما کار اشتباهی نکردیم که در انتخابات ۹۴ رأی دادیم، بلکه بهترین کار ممکن را انجام دادیم و هنوز هم فکر می‌کنم کارمان درست بود، اما به همان لیست برای سال ۹۸ رأی نخواهم داد؛ چراکه این مجموعه پاسخ‌گوی مشکلات فعلی کشور و مردم نیست. در سال ۹۸ برای مجلس به کسانی نیاز داریم که بتوانند به‌صراحت اعلام کنند نهادهای موازی حق فعالیت اقتصادی ندارند. سیاست خارجی باید در اختیار وزارت خارجه باشد. صداوسیما باید چندصدایی و آینه تمام‌نمای ملت باشد». او همچنین تأکید کرد: «متأسفانه برخی با لوازم مبارزه با فساد که در همه جهان شناخته شده است، مبارزه می‌کنند. در رأس آن مطبوعات آزاد و آزادی اطلاع‌رسانی است. می‌دانیم که نسبت معکوسی بین گردش آزاد اطلاعات و فساد وجود دارد؛ هر قدر آزادی رسانه‌ها افزایش می‌یابد، به همان میزان فساد کاهش می‌یابد و برعکس هر قدر اطلاع‌رسانی محدود شود، فساد رشد پیدا می‌کند. تجربه بشر ثابت کرده است حکومت‌ها وقتی با ابزارهای امنیتی و پلیسی با فساد مبارزه می‌کنند معمولا موفق نیستند، اما در فضای باز و با وجود رقبایی که همدیگر را رصد می‌کنند، امکان مبارزه با فساد بیشتر می‌شود. مشکل از عدم حزبی‌بودن سیستم سیاسی کشور است. اگر نظام ما حزبی شود، مانند کشورهای دموکراتیک، حتی اگر یک نماینده ۱۰ بار هم انتخاب شود، باز می‌تواند با فساد مبارزه کند. عکس آن نیز صادق است. در نظام غیردموکراتیک نمایندگان هر دوره هم عوض شوند، فساد رشد می‌کند». تاجزاده درباره احزاب سیاسی نیز چنین گفته است: «درحال‌حاضر احزاب ما حزب به معنای حرفه‌ای خود نیستند. کمتر سیاست‌ورزی وقت اصلی خود را در احزاب می‌گذارد، حال آن‌که مثلا در فرانسه حزب سوسیالیست بیش از هزار کادر ثابت و حقوق‌بگیر دارد. اعضا هم به حزب متعهدند؛ بنابراین مسئولانه رفتار می‌کنند و کارها را پیش می‌برند، زیرا می‌دانند که اگر قدمی اشتباه بردارند هم ازسوی حزب و هم ازسوی جامعه به آنها انتقاد می‌شود. به نظر من اغلب مفاسد در ایران متوجه افراد غیرحزبی است. چهره‌های شاخص حزبی ما، چه در پوزیسیون و چه در اپوزیسیون، کمتر آلوده فساد سیاسی می‌شوند. اکثر مفسدان اقتصادی غیرحزبی‌اند و بسیاری از آنها هم‌زمان با همه احزاب ارتباط دارند، چون مسئله آنها اندیشه و آرمان نیست که به جناح خاصی متعهد باشند. با همه افراد، احزاب و جناح‌ها رفت‌وآمد دارند تا هر کسی بر سر کار آمد بتوانند رانت بخورند و مردم را بچاپند. کسانی که هم‌زمان به چند نامزد انتخاباتی پول می‌دهند و در ظاهرا چشم‌داشتی ندارند، در پس ماجرا نیتشان این است که هر کدام از کاندیداها رأی بیاورند، بگویند من به شما کمک کردم. حالا لطفا کمک کنید که فلان مشکل گمرکی، بیمه‌ای یا بانکی من حل شود. نتیجه چنین کمکی می‌شود میلیاردها تومان رانت».

«همچنین اکنون صحبت از این است که دولت ۱۱ میلیارد دلار چهار هزار و ۲۰۰ تومانی در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار داده است. به نظر من باز هم فراکسیون امید می‌تواند تحقیق و تفحصی انجام دهد درباره اینکه این افراد چگونه انتخاب شدند! چرا به رقبای آنها این مقدار دلار تخصیص داده نشد؟ چرا به بعضی از حوزه‌ها تخصیص داده شد و به بعضی از حوزه‌ها نه؟ چرا باید دارو در بعضی از زمینه‌ها این‌قدر وضعش وحشتناک شود و مانند دوران آقای احمدی‌نژاد شود. من در زندان از صحبت‌های نگهبانان متوجه می‌شدم که فاجعه‌ای برای دارو رخ داده است. آن فاجعه نباید دوباره تکرار شود؛ بنابراین فراکسیون امید باید گزارش دقیقی درباره اینکه این افراد چه کسانی هستند، به مردم ارائه دهد. اگر همین دو تحقیق‌وتفحص انجام شود می‌توانیم امیدوار شویم که مبارزه با فساد جدی شده است». او درباره فرایند رأی‌دادن و قهر از رأی نیز گفته است: «من با آن دسته از ایرانیانی که تا الان رأی داده‌اند، ولی اکنون معتقدند اگر شرایط بخواهد به همین شکل پیش برود، رأی نمی‌دهند، موافقم. راهش را هم قهر نمی‌دانم بلکه باید شرایطی فراهم شود تا هر که احساس می‌کند صلاحیت دارد، بر اساس سه شرط اول اعتقاد به استقلال ایران یعنی سرنوشت کشور را مردم ایران رقم بزنند و نه واشنگتن و لندن یا مسکو و پکن؛ دوم اعتقاد به یکپارچگی سرزمین ایران و سوم اعتقاد به نفی خشونت و روش‌های قهرآمیز که می‌تواند و حق دارد کاندیدا شود. به نظر من هر کسی این سه شرط را داشت حق دارد نماینده شوراها، مجلس شورای اسلامی و حتی نماینده خبرگان رهبری شود. اگر چنین شود مردم از ترس آنکه فلان فرد رئیس‌جمهور شود، به فلان شخص رأی نمی‌دهند».

politics@sharghdaily.ir

عکس: عرفان کوچاری، تسنیم

هایدپارک وطنی

سعید حجاریان: شهروندان تهرانی چندی است با بیلبوردهای زیادی در معابر شهری با موضوع گفت‌وگو مواجه می‌شوند. در این یادداشت کوشش می‌کنم تا حدی درباره ماهیت و کیفیت این بیلبوردها سخن بگویم.

از دی‌ماه سال ۱۳۸۸، پس از گذشت چند ماه از اعتراضات مردمی به نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری دهم، نظام بر آن شد بسترهایی را برای گفت‌وگوی شهروندان فراهم کند و در این زمینه، سیاست‌هایی در راستای بخشی‌کردن اعتراض‌ها اتخاذ شد؛ به نحوی که هر صنف مطالباتش را در چارچوب مشخصی پیگیری کند. در واقع سیاست‌گذاران بر آن بودند از ترکیب‌شدن اعتراض‌ها با یکدیگر جلوگیری کنند. این پروژه قبلا نه در قالب تقویت کرسی‌های آزاداندیشی و نه در سایر اشکال، به نتیجه مدنظر ختم نشده بود.

پس از گذشت چند سال از اعتراضات ذکرشده، در دی‌ماه سال گذشته، اعتراضات دیگری صورت گرفت. برخلاف بعضی تحلیل‌ها، اعتراضات دی‌ماه سال گذشته متفاوت از اعتراضات سال ۱۳۸۸ بود. چنان‌که می‌دانیم، ۲۵ خرداد ۱۳۸۸ خواست معترضان به رأی‌شان محدود بود و این خواست با راهپیمایی سکوت طلب می‌شد؛ اما در دی‌ماه ۱۳۹۶ خاستگاه و مطالبات معترضان را نمی‌شد به‌آسانی جمع کرد و با ترکیبی از اقتصاد و سیاست مواجه بودیم. پس از بروز اعتراضات دی‌ماه، برخلاف سال ۱۳۸۸، صدای معترضان تا حدودی شنیده شد؛ به نحوی که برخی گفتند شهرداری‌ها و وزارت کشور باید مکان‌هایی را برای اعتراضات در اختیار معترضان قرار دهد. به نظر نصب بیلبوردهای اشاره‌شده را -که از سوی سازمان زیباسازی شهرداری نصب شده است- می‌توان در همین راستا دانست.

به نظر می‌رسد، عیوبی متوجه این بیلبوردهاست:

یکم) به گمانم صاحبان ایده و طراحان بیلبوردها در گوشه ذهن خود به هایدپارک لندن فکر کرده‌اند. در واقع بر آن بوده‌اند اعتراضات را در یک محیط بسته مدیریت کنند، غافل از آنکه دو سنخ از مطالبه‌گری را با یکدیگر خلط کرده‌اند. اصل ۲۷ قانون اساسی بیان می‌کند: «تشکیل اجتماعات و راهپیمایی‌ها، بدون حمل سلاح، به شرط آنکه مخل مبانی اسلام نباشد، آزاد است». چنان‌که می‌بینیم، در اصل ۲۷ هم بر «اجتماع» و هم بر «راهپیمایی» تأکید شده است؛ اما ایده «پارک‌های اعتراض» یک بال اصل قانون اساسی، یعنی راهپیمایی (-dem onstration) را قطع کرده و تنها از تجمع بی‌تحرک (meeting) آن‌هم در قالب گفت‌وگو سخن گفته است.

دوم) در برخی بیلبوردها پرسشی با این مضمون طرح شده است: «درباره چه چیزی گفت‌وگو کنیم؟»؛ طراحان خود در مقام پاسخ برآمده و چند گزینه ازجمله «الگوی مصرف»، «صرفه‌جویی»، «آلودگی هوا»، «همسایگی» و «اوقات فراغت» را مطرح کرده‌اند. هریک از این موارد اهمیت خاص خود را دارد؛ اما گمان نمی‌رود معترضان چه در سال ۸۸، چه در سال ۹۶ و چه در سال جاری، برای اصلاح الگوی مصرف و اوقات فراغت به خیابان آمده باشند! در واقع، شورای شهر، شهرداری یا دیگر طراحان عنصر «سیاست» را حذف و مطالبات را در موارد خرد خلاصه کرده‌اند.

سوم) در برخی دیگر از بیلبوردها، پرسشی دیگر مطرح شده است: «با چه کسی گفت‌وگو کنیم؟»؛ در اینجا نیز طراحان گزینه‌هایی پیش‌روی مخاطبان قرار داده‌اند؛ «پدر»، «همکار»، «همسر» و .... با توجه به وسایل ارتباطی، ترافیک شهری و مسافت‌های طولانی و همچنین امکانات رفاهی، به نظر نمی‌رسد فردی برای گفت‌وگو با والدین، همسر، فرزند، همکار و حتی مخالف فکری خود به «پارک‌های اعتراض» برود و همچنان گروه‌های تلگرامی و چت‌روم‌ها را ترجیح می‌دهد. بنابراین به نظر می‌رسد طراحان، پیام اعتراضات را به درستی نشنیده و حتی از پژوهش‌های صورت‌گرفته دراین‌باره غافل بوده‌اند.

به نظر می‌رسد دو گروه از تظاهرات و اعتراضات هراس دارند؛ اولین آنها احزاب هستند؛ احزاب از ترس مرگ، خودکشی کرده‌اند و عطای درخواست مجوز راهپیمایی را به لقایش بخشیده‌اند؛ چرا که معتقدند در راهپیمایی خودسرها و براندازها به جمعیت می‌پیوندند و شعارهای خارج از چارچوب و هنجارشکن سر می‌دهند، به اموال عمومی صدمه وارد می‌کنند و در یک کلام برای درخواست‌دهنده مجوز، هزینه به بار می‌آورند. دومین آنها دولت است؛ دولت نیز کمابیش مانند احزاب فکر می‌کند و معتقد است اعتراض را یک حزب قانونی برای مطالبه‌ای مشخص آغاز می‌کند؛ اما مشخص نیست با حضور نیروهای دیگر، شعارها به کدام سمت هدایت می‌شود.

برای مثال، رئیس دولت‌های نهم و دهم برای اعتراض به عملکرد دولت روحانی درخواست مجوز کرده است؛ اما ذهنیت آن است که ممکن است شعارها قوا و اشخاص دیگر را هدف بگیرد.

دراین‌باره اصلی‌ترین اشکال متوجه دولت است؛ حزب یا فردی که درخواست راهپیمایی می‌کند، زمان و مکان محدودی را به وزارت کشور اعلام می‌کند و بالطبع نیروی انتظامی باید بستر کار را از بُعد ترافیک و دیگر موارد فراهم کند؛ اما وزارت کشور معتقد است نیروی انتظامی فاقد چنین توانی است. من پیش‌تر نوشته‌ام، دولت ما مانند کره‌جنوبی باید فن کنترل اعتراضات را فرابگیرد و بتواند یک راهپیمایی را بدون ضرب‌وجرح، دستگیری و تحمیل هزینه به معترضان مدیریت کند. چنان‌که شاهد هستیم، تاکنون ورزشگاه آزادی یا دیگر ورزشگاه‌های کشور علی‌رغم همه شعارهای طرح‌شده، سقوط نکرده‌اند.

بنا بر همین الگو می‌توان به صورت پایلوت برای اعتراضات معیشتی و صنفی مجوز صادر کرد. برای مثال، معلمان که خود منادی فرهنگ هستند یا مال‌باختگان که غالبا در موضع ضعف قرار دارند، می‌توانند شعارهای اعتراضی را کنترل کنند و هزینه‌ای را متحمل نشوند؛ تجربه «راهپیمایی سکوت» نیز مؤید آن است که مردم ما خودکنترل هستند.

از این گذشته، چنانچه اعتراضات را اصناف و احزاب نمایندگی کنند، شعارها و مطالبات بیشتر از سایر حالات به رسمیت شناخته می‌شوند و دیگر امکان تخفیف و ترجمه نادرست اعتراضات از نهادها و تریبون‌های رسمی ستانده می‌شود. مضاف بر این، صدور مجوز اعتراض به لحاظ اقتصادی نیز به سود دولت‌هاست؛ چراکه گزینه پلیسی‌شدن که همیشه به‌عنوان بدیل مطرح بوده است، دولت‌ها را ناگزیر کرده برای شنیدن حرف دل مردم به ابزارهایی مانند نفوذ، شنود و افکارسنجی روی بیاورند؛ اما اگر حرف دل مردم بی‌واسطه شنیده شود، نه «مهندسی نتایج» مطرح است و نه هزینه‌های بی‌مورد. اساسا دموکراسی و ابزارهایش روشی است برای کنترل جامعه؛ چراکه مردم در اصطلاح رو بازی می‌کنند و مطالبات خود را در خفا بیان نمی‌کنند و دولت نیز می‌تواند به حد توان، مطالبات را برآورده کند.

ادامه از صفحه ۱۳

فراخوان شهردار خطاب به نخبگان برای اداره شهر

افشانی تأکید کرد: از صاحب‌نظران درخواست می‌کنم در رابطه با برنامه سوم شهرداری راهکارهایی ارائه دهند که موضوعات اجرانشدنی، در برنامه پیش‌رو تکرار نشود. از طرفی هرگز نباید با نگاهی ایده‌آل بپنداریم فقط با اجرای این برنامه و در چند سال کار، همه مشکلات بزرگ تهران حل خواهد شد، اما حتی برداشتن یک قدم هم ارزشمند است. قدم اول این است که وضعیت بدتر نشود، قدم دوم اینکه وضعیت بهتر شود و قدم سوم اینکه سرعت بهبود افزایش یابد. شهردار تهران با بیان اینکه نباید آن‌گونه که دوست داریم برنامه‌ریزی کنیم، تأکید کرد: باید به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی کنیم که قابلیت تحقق داشته باشد. رئیس شورای شهر تهران نیز در این همایش با اشاره به اینکه در کشور ما اسناد بالادستی از جمله قانون اساسی اختیاراتی به شوراها و شهرداری‌ها داده است، گفت با گذشت ۴۰ سال شاید تاکنون فقط ۳۰ درصد از این اختیارات به شهرداری‌ها واگذار شده و یکی از مشکلات اصلی شهرها این است که مدیریت یکپارچه شهری اتفاق نیفتاده است. به گفته هاشمی، این موضوع که ما در پنج سال آینده چگونه می‌خواهیم مدیریت یکپارچه شهری را ایجاد کنیم، باید ابتدای برنامه‌ها ذکر شود.

رئیس شورای شهر با بیان این مطلب که چیزی که برای ما اهمیت دارد این است که به برنامه عملیاتی سالانه‌ای برسیم که با استفاده از آن برای مردم کاری انجام دهیم، عنوان کرد: برنامه راهبردی توسعه که از سطح محله‌ها و مناطق می‌آید و در کمیسیون‌های بخشی و فرابخشی بحث و در نهایت تلفیق می‌شود هم به برنامه سوم می‌رسد که درون آن طرح‌ها، اولویت‌ها و منابع مشخص و در نهایت به برنامه‌های عملیاتی سالانه تبدیل می‌شود. از دید رئیس شورای شهر، اول باید طرح جامع عملیاتی شود و پس از آن طرح‌هایی مانند طرح جامع مدیریت پسماند مصوب سال ۱۳۸۹، طرح حمل‌ونقل و ترافیک تصویب‌شده در سال ۸۵ و سایر طرح‌های راهبردی بررسی شود. او افزود: درباره اولویت‌ها رویکردهایی تعریف شده است که اولین نکته نیازسنجی و پس از آن رویکردهای مسئله‌محور یا موضوع‌محور و در نهایت طبقه‌بندی آنها بوده است. هاشمی بر این نکته نیز تأکید کرد که با ۲۰ درصد از منابع می‌توانیم ۸۰ درصد از مشکلات را رفع کنیم، بنابراین باید برنامه‌ریزی‌ای داشته باشیم که بتوانیم این امر را محقق کنیم.

سخنگوی وزارت خارجه:

نمایندگان برای بحث درباره خزر فرصت کافی دارند

درحالی‌که کنوانسیون خزر بدون نهایی‌شدن تحدید حدود که مهم‌ترین بخش آن است، امضا شد، فضای رسانه‌ای ملتهبی علیه آن در ایران شکل گرفته است؛ فضایی که حتی برخی نمایندگان مجلس نیز به آن دامن زدند. سخنگوی وزارت خارجه روز گذشته در نشستی خبری دراین‌باره توضیحاتی داد. او همچنین درباره ادعاهای آمریکا علیه ایران نیز گفته: «کافر همه را به کیش خود پندارد». در ادامه بخش‌هایی از توضیحات بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه را درباره موضوعات مختلف می‌خوانید. دیپلمات ایرانی بازداشت‌شده در آلمان: متأسفانه کماکان این دیپلمات در بازداشت به‌سر می‌برد و سیر قضائی دراین‌باره در حال دنبال‌شدن است. رایزنی‌های دو کشور در این ارتباط با جدیت دنبال می‌شود و امیدواریم هرچه زودتر به یک تفاهم جدی برسیم تا این دیپلمات کشورمان آزاد شود. در نهایت موضوع روشن و آنها متوجه خواهند شد که این موضوع یک اشتباه و سوءتفاهم بیش نبوده است.

اخبار منتشرشده درباره مذاکره ایران و عربستان سعودی: من از انجام چنین مذاکراتی تا این لحظه بی‌اطلاع هستم. ادعای جان بولتون مبنی بر اینکه ایران دنبال اثرگذاری در نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکاست: ما یک مثل معروف داریم که می‌گوییم کافر همه را به کیش خود پندارد.

اظهارات اخیر فواد معصوم، رئیس‌جمهور عراق: روابط ایران و عراق روابط خوبی است. همکاری‌هایی جدی بین دو کشور وجود دارد. این روزها شاهد تلاش احزاب و گروه‌های سیاسی در عراق برای تشکیل دولت جدید در این کشور هستیم. ما منتظر هستیم دولت جدید در عراق شکل بگیرد و قطعا بعد از عبور از وضعیت فعلی، با جدیت بیشتری می‌توانیم همکاری‌های دو کشور در بخش خصوصی و دولتی را دنبال کنیم. زمان رسیدگی به شکایت ایران از آمریکا درباره توقیف دو میلیارد دلار از دارایی‌های ایران در دادگاه لاهه: تعیین وقت برای رسیدگی به این شکایت صورت گرفته؛ اینکه چه زمانی طرف ایرانی و طرف آمریکایی باید صحبت کنند نیز مشخص شده است. مشارکت ایران در بازسازی سوریه: ما امیدواریم روند ثبات و بازگشت صلح به سوریه هرچه زودتر نهایی شود و شاهد تحقق صلح در این کشور باشیم؛ به نحوی که شرایط برای بازسازی این کشور فراهم شود. در زمینه مبارزه با تروریسم، ایران به دعوت دولت سوریه با این کشور همکاری کرد و قطعا در مرحله بازسازی نیز ما در کنار دولت و ملت سوریه خواهیم بود. امیدواریم بتوانیم در یک فرایند سازنده در این امر مشارکت داشته باشیم؛ به‌خصوص بخش خصوصی کشور بتواند در این امر مشارکتی جدی داشته باشد. با فعالیت اروپا برای حفظ برجام: به‌هرحال انتظار ایران این بود که این کشورها با سرعت بیشتری پیشنهادات عملی خود را به ایران بدهند تا ما بتوانیم در فرایند تصمیم‌گیری در سطح عالی، تصمیم‌گیری لازم را انجام دهیم. ما از اروپایی‌ها ناراضی و گلایه‌مند هستیم؛ چراکه انتظار داشتیم سرعت عمل بیشتری داشته باشند؛ ولی خوش‌بینی ما باقی است. ما با صبوری این روند را دنبال می‌کنیم و امیدواریم آنها سرعت عمل بیشتری از خود نشان دهند.

تشکیل گروه اقدام علیه ایران در آمریکا: این اقدام آمریکا کار جدیدی نیست و آمریکایی‌ها در دوران اخیر تلاش زیادی برای افزایش فشار به ایران انجام داده‌اند. ما پیگیر این هستیم که این گروه در چه عرصه‌ای فعالیت‌های خود را دنبال می‌کند و متعاقبا در صورت نیاز اقدامات مطابق را انجام می‌دهیم.

مباحث منتشرشده از سوی نمایندگان مجلس در ارتباط با کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر: تدوین کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر یک موضوع پیش‌پاافتاده، یک‌شبه و یک‌هفته‌ای نبوده است. درباره تدوین این کنوانسیون ۲۱ سال در دولت‌های متفاوت مذاکره شده است و حاصل یک تلاش دیرپا و مذاکرات سنگین بین نمایندگان ایران و دیگر کشورهای ساحلی خزر است. سال گذشته پنج کشور ساحلی دریای خزر به تفاهمات اولیه برای نهایی‌شدن این کنوانسیون دست پیدا کردند. در این چارچوب باید زمانی را برای امضا مشخص می‌کردند که این زمان نیز مشخص شد و با حضور سران کشورهای عضو این کنوانسیون به امضا رسید. اینکه در چه دوره‌ای نمایندگان مجلس شورای اسلامی در مذاکرات حضور داشته‌اند، من اطلاعی از این موضوع ندارم؛ باید مذاکرات در روند ۲۱ سال بررسی شود تا مشخص شود نمایندگان در چه مقاطعی در این مذاکرات حضور داشته‌اند. هیچ کشور و گروهی حین مذاکره درباره مسائل سیاسی، نمی‌تواند اخبار مذاکره را به بیرون نشر دهد یا همه اطلاعات را منتشر کند و این یک امر مشخص، ساده و بدیهی است. البته ما همواره گفته‌ایم مردم برای ما امین هستند و در موقع خود، مذاکرات را باز می‌کنیم و برای آنها توضیح می‌دهیم. شما در دو هفته اخیر بارها دیدید که مقامات وزارت خارجه ازجمله آقای ظریف، درباره این کنوانسیون صحبت کردند. پنج کشور ساحلی خزر باید کنوانسیون را به امضای پارلمان‌های خود برسانند و دولت این کنوانسیون را به مجلس ارائه خواهد داد. در آن موقع نمایندگان از فرصت کافی برخوردار خواهند بود که به اندازه کافی در این زمینه بحث و گفت‌وگو کنند و قطعا نظرات نمایندگان برای ما مهم است. (ایسنا)